

IV. Cauze procedurale

12. Nerespectarea termenului legal de exercitare a căii administrative de atac

Societatea „X” a contestat procesul verbal întocmit de organele de control din cadrul unei direcții regionale vamale prin care s-a stabilit în sarcina să ca fiind datorată o sumă reprezentând taxe vamale, taxa pe valoarea adăugată și majorări de întârziere. Împotriva acestui proces verbal comunicat societății la data de 17.10.2002, societatea a formulat contestație predată la oficiul pștal cu recomandată în data 10.03.2003, așa cum a reieșit din ștampila Prioripost aplicată pe plicul pștal aflat la dosarul cauzei.;

Ministerul Finanțelor Publice a constatat că în speță sunt îndeplinite dispozițiile art.1 alin (1) și art. 5 alin. (2) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 13/2001 privind soluționarea contestațiilor împotriva măsurilor dispuse prin actele de control sau de impunere întocmite de organele Ministerului Finanțelor Publice, cu modificările și completările ulterioare, fiind legal investit să se pronunțe asupra contestației formulate.

Cauza supusă soluționării a fost dacă Ministerul Finanțelor Publice se poate investi cu analiza pe fond a contestației în condițiile în care contestatoarea nu a respectat termenul legal de exercitare a căii administrative de atac.

În fapt, din documentele aflate în copie la dosarul cauzei, a rezultat că procesul verbal a fost comunicat societății odată cu somația în data 17.10.2002.

Pe somație reprezentantul societății a făcut mențiunea *“am primit astăzi 17.10.2002 un exemplar din titlu executoriu și somația”* semnând și confirmând cu ștampila unității. În cuprinsul somației s-a precizat că executarea silită s-a pornit în temeiul titlului executoriu reprezentat de procesul verbal care a fost anexat la somație. Prin adresa înregistrată la Ministerul Finanțelor Publice contestatoarea a precizat că *“titlul executoriu comunicat de direcția regională vamală este procesul verbal act care face obiectul contestației noastre”*.

În drept, în ceea ce privește termenul de contestare, art.4 alin. (1) Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.13/2001 privind soluționarea contestațiilor împotriva măsurilor dispuse prin actele de control sau de impunere întocmite de organele Ministerului Finanțelor Publice, cu completările și modificările ulterioare, prevedea:

“Contestatia se depune, sub sancțiunea decăderii, în termen de 15 zile de la comunicarea actului atacat, la organul emitent al acestuia.”

Conform pct. 3.3 din Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr.2186/2001 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare unitară a procedurii de soluționare a contestațiilor formulate împotriva măsurilor dispuse prin actele de control sau de impunere întocmite de organele Ministerului Finanțelor Publice,

“Termenul prevăzut la art. 4 se calculează pe zile libere, neintrând în calcul nici ziua în care el a început și nici ziua în care se sfârșește”.

De asemenea, potrivit articolului 102 din Codul de procedură civilă *“Termenele încep să curgă de la data comunicării actelor de procedură dacă legea nu dispune altfel”*, iar în ceea ce privește transmiterea prin pștă a actelor de procedură, conform art.104 din același act normativ, aceste acte *“se socotesc împlinite în termen dacă au fost*

predate recomandat la oficiul pștal înainte de împlinirea lui”.

S-a reținut că societatea a înaintat contestația formulată împotriva procesului verbal în data de 10.03.2003, respectiv după 144 zile de la data comunicării actului de control, comunicare ce a avut loc, așa cum s-a arătat mai sus, la data de 17.10.2002, iar potrivit dispozițiilor legale mai sus precizate, ultima zi de depunere a contestației de către societate, ar fi fost data de 04.11.2002.

Având în vedere ca societatea a depus contestația după expirarea termenului legal și în condițiile în care normele referitoare la termenul de depunere a contestației au caracter imperativ, s-a reținut că nerespectarea termenului de contestare a făcut imposibilă antamarea pe fond a cauzei de către Ministerul Finanțelor Publice.

Deoarece termenul pentru exercitarea căii administrative de atac prevăzut în Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.13/2001 are caracter expres, nerespectarea acestuia fiind sancționată cu decăderea, astfel cum se preciza în art.4, alin.1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.13/2001, și reținându-se culpa procedurală în care se afla societatea, **contestația formulată a fost respinsă ca nedepusă în termen.**

13. Cauze înaintate la organele de cercetare penală

În temeiul unei decizii din 22.07.2002 emisă de o direcție regională vamală, prin care s-a stabilit că societatea „X” nu a probat valoarea declarată în vamă a mărfurilor importate, biroul vamal a întocmit un act constatator prin care a stabilit în sarcina societății ca fiind datorată o sumă cu titlu de drepturi vamale. Deoarece societatea achitase cu ordin de plată o parte din sumă, organele vamale au obligat societatea la plata diferenței. Prin adresa scrisă, Inspectoratul General al Poliției a comunicat că dosarul privind un asociat al societății a fost înaintat Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, cu propunerea de trimitere în judecată sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de complicitate la uz de fals, asociere în vederea săvârșirii de infracțiuni și evaziune fiscală.

În fapt, un serviciu al poliției economico - financiare a solicitat organelor de specialitate din cadrul unei direcții regionale vamale recalcularea taxelor vamale aferente unui import de zahăr din Thailanda, operațiune efectuată de societatea „X”, precizând că existau indicii temeinice că agentul economic a prezentat autorității vamale române o factură externă falsificată.

Prin contestația formulată societatea a arătat că factura care a făcut obiectul sesizării organului de poliție era documentul original care a însoțit importul de zahăr alb rafinat cu origine Thailanda. Contestatoarea a mai precizat că a încheiat un contract de reprezentare în vamă cu un comisionar vamal solicitând ca cele două documente invocate în contestație să fie luate în considerare în soluționarea favorabilă a cauzei.

Cauza supusă soluționării a fost dacă Ministerul Finanțelor Publice, prin direcția generală de soluționare a contestațiilor se putea investi cu analizarea pe fond a cauzei în condițiile în care aceasta constituia obiectul unui dosar penal.

În drept, art. 10 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 13/2001 privind soluționarea contestațiilor împotriva măsurilor dispuse prin actele de control sau de impunere întocmite de organele Ministerului Finanțelor Publice, cu modificările și completările ulterioare, preciza:

“Organul de soluționare a contestației prevăzut la art. 5 poate suspenda, prin

decizie motivată, soluționarea cauzei atunci când există indiciile săvârșirii unei infracțiuni a cărei constatare ar avea o înrâurire hotărâtoare asupra soluției ce urmează să fie dată în procedură administrativă reglementată de prezenta Ordonanță de Urgență.

Procedura administrativă este reluată la încetarea motivului care a determinat suspendarea, în condițiile legii.”

Astfel, între stabilirea obligațiilor privind drepturile vamale de import și suma contestată de societate, pe de-o parte și stabilirea caracterului infracțional al faptelor săvârșite, pe de altă parte exista o strânsă interdependență de care depinde soluționarea cauzei dedusă judecății. Această interdependență a rezidat în faptul că organele vamale au constatat că prin documentele depuse, societatea nu a probat valoarea în vamă a mărfurilor importate, iar organele de cercetare penală au stabilit că factura externă prezentată de societate pentru stabilirea acestei valori, respectiv, este falsificată.

Organele administrative nu au putut pronunța pe fondul cauzei înainte de a se finaliza soluționarea laturii penale. Prioritatea de soluționare în speță o au organele penale care se vor pronunța asupra caracterului infracțional al faptei ce atragea plata la bugetul statului a obligațiilor datorate și constatate în virtutea faptei infracționale.

Având în vedere cele precizate mai sus, s-a reținut că până la pronunțarea unei soluții definitive pe latura penală, Ministerul Finanțelor Publice prin direcția generală de soluționare a contestațiilor nu s-a putut investi cu soluționarea pe fond a contestației, motiv pentru care a **suspendat soluționarea cauzei** civile pentru suma totală contestată reprezentând drepturi vamale de import, procedura administrativă urmând a fi reluată în conformitate cu prevederile art. 10 alin. (2) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 13/2001 privind soluționarea contestațiilor împotriva măsurilor dispuse prin actele de control sau de impunere întocmite de organele Ministerului Finanțelor Publice.

14. Dreptul organelor vamale de a-și anula propriile acte constatatoare

Direcția generală de soluționare a contestațiilor din cadrul Ministerului Finanțelor Publice a fost sesizată de direcția generală a vămilor cu privire la contestația formulată de societatea “X” prin care s-au contestat măsurile dispuse de agenții constatatori ai biroului vamal prin acte constatatoare în care s-a stabilit de plată în sarcina acesteia o diferență de drepturi vamale.

În fapt, prin circulara direcției generale a vămilor transmisă tuturor direcțiilor regionale vamale s-a comunicat că în conformitate cu reglementările Comisiei Europene nr. L 229/3 din data de 25.08.2001, produsele utilizate drept bază pentru fabricarea băuturilor nealcoolice se clasifică la codul tarifar 3824.90.95. și s-a dispus anularea actelor constatatoare prin care s-au stabilit drepturi vamale aferente clasificării tarifare ale componentelor în cauza la alte coduri tarifare decât cel menționat.

Conformându-se circularii, biroul vamal a comunicat societății că i-au fost recalculat drepturile vamale de import stabilite prin actele constatatoare anterioare, că acestea au fost anulate și înlocuite cu alte acte constatatoare, prin care s-au stabilit de plată în sarcina contestatoarei alte obligații bugetare.

Procesul verbal în baza căruia au fost emise actele constatatoare inițiale a făcut obiectul unei contestații formulată în temeiul dispozițiilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 13/2001 la Ministerul Finanțelor Publice, în urma căreia s-a emis decizie de soluționare, decizie care a fost contestată în fața Curtii de Apel.

În motivarea contestației, societatea a susținut că în urma unui control efectuat

de direcția regională vamală s-a încheiat un proces verbal, în baza căruia au fost întocmite acte constatatoare prin care s-au stabilit în mod eronat drepturi vamale, constatările organelor de control referindu-se la faptul că societatea ar fi declarat eronat încadrarea tarifară vamală pentru anumite componente utilizate la fabricarea băuturilor răcoritoare în perioada 1997-2000.

Societatea a arătat că împotriva acestui act de control a formulat contestație la Ministerul Finanțelor Publice, care a soluționat-o prin admitere parțială, decizie ce a fost contestată la Curtea de Apel, Secția Contencios Administrativ, cauza formând obiectul unui dosar al acestei instanțe. În plus, societatea contestatoare a mai precizat că reprezentanții biroului vamal au comunicat că au fost recalculate drepturile vamale stabilite anterior printr-o serie de noi acte constatatoare întocmite *“ca urmare a aplicării reglementării Comisiei Comunitatii Europene nr (...) și care înlocuiesc actele constatatoare întocmite inițial”*. Societatea a considerat că desființarea actelor constatatoare inițiale nu s-a făcut în baza art. 9 alin.4 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 13/2001 și că actele constatatoare noi erau nule, fiind emise cu încălcarea prevederilor legale.

Cauza supusă soluționării a fost dacă organele vamale aveau dreptul de a anula propriile acte constatatoare și de a emite altele noi, în condițiile în care vechile acte constatatoare au fost emise în baza unui proces verbal, act de control contestat la Ministerul Finanțelor Publice, care a emis decizie de soluționare ulterior atacată de contestatoare la Curtea de Apel, cauza formând obiectul unui dosar aflat pe rolul respectivei Instanțe.

În drept, prin art. 11 alin.3) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 13/2001, cu modificările ulterioare, se preciza că *“decizia emisă ca urmare a soluționării contestației este definitivă, în sistemul căilor administrative de atac”*

În lumina acestor prevederi legislative, s-a reținut că a fost ilegală măsura de anulare a actelor constatatoare inițiale, întrucât Ministerul Finanțelor Publice prin decizia de soluționare, pronunțată în temeiul art. 7 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 13/2001 a menținut valabilitatea respectivelor acte constatatoare, iar decizia, care este definitivă făcea obiectul unui dosar aflat pe rolul instanței judecătorești. Pe cale de consecință și actele constatatoare ce au stat la baza pronunțării deciziei de soluționare au rămas definitive.

Potrivit doctrinei și practicii judiciare, spre deosebire de revocare, care se dispune numai de serviciul public administrativ care a adoptat sau emis actul respectiv, anularea actelor administrative de autoritate constituie operațiunea judiciară prin care un organ de stat, altul decât cel care l-a adoptat sau emis, competent potrivit legii, face să înceteze producerea efectelor juridice.

Or, în vederea executării actelor constatatoare a fost emisă decizia, definitivă în sistemul căilor administrative de atac, astfel încât retractarea actelor administrative care au intrat în circuitul civil și au produs efecte juridice specifice, prin repunerea unilaterală a agentului economic în situația anterioară încheierii acestora de către organul vamal, nu mai poate opera.

În acest sens s-a pronunțat și direcția generală juridică din Ministerul Finanțelor Publice, conform opiniei căreia *“(...) din datele prezentate, rezultă că actele constatatoare au făcut obiectul procedurii administrative prealabile instituite prin OUG nr. 13/2001, iar prin decizia nr... /2001 a Ministerului Finanțelor Publice aceste acte au*

fost menținute. Prin urmare actele de constatare î...ș au fost menținute de autoritatea administrativă ierarhic-superioară astfel că, singura competentă să cenzureze aceste acte a rămas instanța de judecată dat fiind că autoritatea ierarhic-superioară a înțeles să le mențină. Față de toate aceste argumente, î...ș întrucât actele de control au fost cenzurate de autoritatea administrativă ierarhic-superioară competentă de anulare a acestora s-a transferat în exclusivitate la instanța judecătorească.”

În contextul celor prezentate, a rezultat că în mod ilegal autoritatea vamală a dispus măsura de anulare a actelor constatatoare înlocuindu-le cu alte acte constatatoare noi.

Având în vedere cele precizate anterior prin decizie **s-a dispus anularea actelor constatatoare noi cu consecința menținerii valabilității actelor constatatoare anterioare**, în sensul deciziei emise de Ministerul Finanțelor Publice în soluționarea contestației anterioare care a avut ca obiect datoria vamală stabilită prin actele constatatoare vechi.